

Seat No.	
-------------	--

Fourth Year of Five Year Law Course (Semester - VII)
Second Year of the Three Year Law Course (Semester - III)
(CBCS) Examination, January - 2023
CRIMINOLOGY
Criminology, Penology and Victimology (Paper- III)
Sub. Code: 74815/74851/67357/64255/51092/51117

Day and Date : Monday, 30- 01 - 2023
Time : 2.30 p.m. to 5.30 p.m.

Total Marks : 70

- Instructions :**
- 1) Attempt any four questions from Q.1 to Q.7.
  - 2) Q.8 is compulsory.
  - 3) Figures to the right indicate full marks.
  - 4) In case of any ambiguity/ non availability of equivalent Marathi words/ terms used in the Marathi question, the corresponding English question shall be considered.

- Q1) Define Criminology. Discuss its nature and scope. Critically analyze the possibility of criminology as a science. [15]**
- Q2) Define Punishment. Critically discuss various theories of punishment. [15]**
- Q3) Explain Sociology school of criminology. [15]**
- Q4) Critically analyze the concept of white collar crime. Why they are considered more serious than the traditional blue collar crime. [15]**
- Q5) Explain prison system in India and discuss problems of Prison administration. [15]**
- Q6) What is parole? Assess the role of parole as a technique of reformation and rehabilitation in our penal system. [15]**

P.T.O.

Q7) What is Victimology? Explain its nature and scope. What is the role NHRC in protecting the rights of victim. [15]

Q8) Explain the following OR Answer in One/Two Sentences (Any Five): [5×2=10]

- a) Cyber Crime.
- b) Sentencing policy.
- c) Probation.
- d) Grant of Pardon.
- e) Classification of criminals by Lombroso.
- f) Organised crime.
- g) Furlough.
- h) Remission of sentence.
- i) Kinds of victim.
- j) Anomie theory.

मराठी रूपांतर

- सूचना :**
- 1) प्रश्न क्रमांक 1 ते 7 यापैकी कोणतेही 4 प्रश्न सोडवा.
  - 2) प्रश्न क्रमांक 8 अनिवार्य आहे.
  - 3) उजवीकडे दर्शविलेले आकडे पूर्ण गुण सूचीत करतात.
  - 4) मराठी प्रश्नामध्ये काही संदिग्धता वाटल्यास किंवा असल्यास इंग्रजी प्रश्नाचा संदर्भ घ्यावा.

प्र.1) गुन्हा व गुन्हेगारी शास्त्र म्हणजे काय? त्याचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा. गुन्हा व गुन्हेगारी शास्त्र हे शास्त्र असण्याबाबत च्या शक्यतेची सटीक चर्चा करा. [15]

प्र.2) शिक्षेची व्याख्या सांगा. शिक्षेच्या विविध सिद्धांतांचे सूक्ष्म दृष्टीने चर्चा करा. [15]

प्र.3) गुन्हा व गुन्हेगारी शास्त्राचे समाजशास्त्रीय संप्रदाय स्पष्ट करा. [15]

प्र.4) पांढरपेशा गुन्हा ही संकल्पना विशद करा. पांढरपेशा गुन्हा हा पारंपारिक गुन्हा पेक्षा जास्त गंभीर आहे असे का म्हटले जाते? [15]

प्र.5) कारागृह व्यवस्था म्हणजे काय? कारागृह प्रशासनासमोर असणाऱ्या समस्या विशद करा. [15]

प्र.6) पारोल म्हणजे का? आपल्या दंडविधान व्यवस्थेत पारोलचे महत्व सुधारण्याचे व पुनर्वसनाचे एक तंत्र म्हणून कसे आहे ते स्पष्ट करा. [15]

प्र.7) बळीशास्त्र म्हणजे काय? त्याचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा. बळीच्या हक्कांचे संरक्षण करण्यासाठी राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाची भूमिका स्पष्ट करा. [15]

प्र.8) खालील स्पष्ट करा किंवा एक/दोन वाक्यात उत्तर द्या. (कोणत्याही 5) [5×2=10]

- अ) सायबर गुन्हेगारी
- ब) शिक्षा धोरण
- क) परिविक्षा
- ड) शिक्षेला माफी देणे
- इ) लॉब्रोसो चे गुन्हेगार बाबत वर्गीकरण
- फ) संघटित गुन्हेगारी
- य) शिक्षेत मिळणारी सुट्टी/रजा
- र) शिक्षेत क्षमा
- ल) बळी चे प्रकार
- व) अनोमि सिद्धांत

